

Plain Engels voor Nederlanders: Yes!

Marinel Gerritsen, Hubert Korzilius, Frank van Meurs & Marjolein Oorsprong

De Plain English Campaign (PEC) raadt het gebruik van Germaanse woorden aan in plaats van Romaanse, omdat Germaanse makkelijker te begrijpen zouden zijn dan Romaanse. Thrush (2001) betwijfelt of dit ook geldt voor een niet-Engelstalig publiek. In een experiment onder 130 Nederlandse 5-VWO-scholieren is onderzocht of zij de door PEC aangeraden woorden beter begrijpen dan de door PEC ontraden woorden. In een tussenproefpersoon design gaven de scholieren eerst aan hoe goed ze een woord dachten te begrijpen en vervolgens omschreven ze de betekenis. In een binnenproef-persoon design waarbij de plain en de niet-plain variant paarsgewijze werden aangeboden, gaven ze aan welk woord ze prefereerden. De leerlingen begrijpen doorgaans de door PEC aanbevolen woorden beter dan de door PEC ontraden woorden en ze geven de voorkeur aan de plain Engelse variant. Voor deze groep Nederlanders lijkt PEC de juiste richtlijnen te geven.

1 Engels als internationale taal

Crystal (1997) laat zien dat de verspreiding van het Engels over de wereld de afgelopen 500 jaar sterk is toegenomen, met name in de laatste 50 jaar. Hij schrijft: "In 1950, the case for English as a world language would have been no more than plausible. Fifty years on, and the case is virtually unassailable" (p. 63). Hij schat het aantal moedertaalsprekers van het Engels op 337 miljoen, het aantal mensen dat Engels als tweede taal spreekt op 351 miljoen en het aantal mensen dat een redelijke competentie in het Engels heeft op 1.800 miljoen (p. 61). Tellen we al deze sprekers van het Engels bij elkaar, dan krijgen we een totaal van meer dan twee miljard. Dat aantal is hoger dan van welke andere taal dan ook. Er zijn bijvoorbeeld 'slechts' een miljard sprekers van het Chinees.

Het grote aantal sprekers van het Engels en de wijde geografische spreiding ervan hebben ertoe bijgedragen dat het in grote delen van de wereld als internationale taal functioneert. Ook mensen voor wie Engels niet de moedertaal is, gebruiken het om met elkaar te communiceren. Opmerkelijk is dat het aantal mensen dat Engels als internationale taal gebruikt, veel groter is dan het aantal mensen voor wie Engels de eerste of tweede taal is.

Het toenemende gebruik van Engels als internationale taal is mooi weergegeven in het model van Kachru (1985) waarin hij drie soorten Engels plaatst in concentrische cirkels:

- Inner circle. De traditionele basis van het Engels: Verenigd Koninkrijk, VS, Nieuw Zeeland enz. In deze landen wordt Engels gesproken als moedertaal.
- Outer circle. De landen waar het Engels een van de twee of meer officiële talen van een land is, bijvoorbeeld India.
- Expanding circle. De landen waar het Engels wel eens gebruikt wordt, maar niet als eerste of tweede officiële taal, bijvoorbeeld België, Zwitserland. Het

Engels wordt er gebruikt als internationale taal. Kachru noemt het de *expanding circle* omdat het aantal mensen dat internationaal Engels gebruikt, toeneemt.

Bij communicatie in het Engels anno 2006 moeten we ons realiseren dat er een grote kans is dat de ontvangers van de boodschap Engels noch als eerste, noch als tweede taal hebben, maar het als internationale taal gebruiken (Boiarsky, 1995; Thrush, 1993; Weiss, 2005). Iets wat lang niet iedereen zich realiseert is dat Engels dat voor een moedertaalspreker van het Engels begrijpelijk is, dat niet voor een niet-moedertaalspreker van het Engels hoeft te zijn. Thrush (2001) beschrijft bijvoorbeeld dat grote bedrijven als IBM en Nokia hun handleidingen door moedertaalsprekers van het Engels laten schrijven en de gebruiksvriendelijkheid ervan niet testen op niet-moedertaalsprekers van het Engels, ook al behoren die tot de doelgroep, vaak zelfs tot de meerderheid ervan.

2 Plain English movement en internationaal Engels

In verband met de begrijpelijkheid van Engelse teksten is de Plain English Movement (PEM) een belangrijke beweging. Met PEM worden die mensen en organisaties aangeduid die zich inzetten voor een helder en duidelijk gebruik van het Engels. In de jaren '70 van de twintigste eeuw gaat de PEM een steeds belangrijker positie in de Verenigde Staten innemen. Dit komt vooral door de consumentenbeweging die zowel betere producten en diensten eist als een helder taalgebruik van de documenten die bij die producten en diensten horen (Eagleson, 1991; Campbell, 1999). In 1979 werd in Groot-Brittannië de Plain English Campaign (PEC) opgericht om onduidelijk taalgebruik, "waffle", "dwaddle", "drivel", "gobbledygook" of "legalese" genoemd, te bestrijden en te strijden voor plain Engels. Dat definiëren ze als "something that the intended audience can read, understand and act upon the first time they read it. Plain English takes into account design and layout as well as language." (<http://www.plainenglish.co.uk/campaign.html> geraadpleegd op 17/11/2005). PEC publiceert ook een lijst met moeilijke woorden waarvoor ze makkelijkere alternatieven bieden: *The A to Z of alternative words*. De PEC is Brits, maar vergelijkbare initiatieven bestaan ook elders in de wereld, vooral in landen waar Engels de eerste taal is zoals de VS (SEC) en Australië (Plain English Foundation). In landen waar het Engels een belangrijke tweede taal is zoals India en Zuid-Afrika propageert de PEC eveneens het gebruik van plain Engels.

De PEMs houden zich bezig met het Engels van de inner en de outer circle van het model van Kachru (1985), maar nauwelijks met de sprekers die het Engels als internationale taal gebruiken - de *expanding circle* van Kachru - , terwijl dat juist de grootste groep sprekers van het Engels is. Waarschijnlijk denkt men dat ook voor hen plain Engels begrijpelijker is dan niet-plain Engels. De enige die daar tot nu toe vraagtekens bij heeft gezet is Thrush (2001).

Thrush (2001) gaat alleen in op de woorden die de PEMs aanbevelen. Op basis van de richtlijnen voor het gebruik van plain Engelse woorden van de *SEC Plain English Handbook*, *National Literacy Secretariat of Canada*, *Plain English Campaign* concludeert zij dat vrijwel altijd wordt aanbevolen om Romaanse woorden te vervangen door Germaanse, bij voorbeeld *accomplish* door *do*, *locality* door *place*. Zij had de indruk dat die varianten die de PEM ontraadt voor niet-moedertaalsprekers van het Engels juist beter te begrijpen zijn dan de varianten die de beweging aanraadt. Daarom

heeft zij experimenten uitgevoerd met studenten die Engels niet als moedertaal hadden, maar volgens een TOEFL test zo'n hoog niveau hadden dat ze op de universiteit mochten studeren. De studenten hadden als moedertaal een Aziatische of een Europese taal.

Om te onderzoeken of Germaanse woorden ook door niet moedertaalsprekers van het Engels beter begrepen worden dan Romaanse woorden deed Thrush (2001) een experiment met 44 Franse en 44 Duitse studenten. Ze selecteerde enkele passages uit een Engels leerboek en haalde uit elke passage een woord weg, zodat daar een open plaats ontstond. De studenten kregen vervolgens een lijst met woorden en moesten aangeven welk woord op de open plaats hoorde. In de lijst stond zowel de Romaanse als de Germaanse variant van de woorden die ingevuld moesten worden. Zowel de Duitse als de Franse studenten kozen vaker de Romaanse variant dan de Germaanse. De Franse studenten kozen bovendien significant vaker dan de Duitse studenten de Romaanse woorden. Volgens Thrush zijn deze resultaten een indicatie dat iemands moedertaal invloed heeft op de woorden die hij verkiest in een vreemde taal. Hoe meer een woord uit een vreemde taal qua vorm en betekenis lijkt op een woord in de moedertaal, des te beter men het begrijpt en des te liever men het gebruikt. Voor Fransen en Duitsers heeft dat tot gevolg dat zij de Romaanse vormen die de PEMs ontraden, verkiezen boven de Germaanse vormen die de PEMs aanraden.

Vervolgens deed Thrush een tussenproefpersoon experiment naar het begrip van een tiental Germaans-Romaans Engelse woordparen. De helft van de respondenten moest een vertaling geven van fragmenten met de Germaanse variant en de andere helft moest een vertaling geven van hetzelfde fragment met de Romaanse variant. Beide groepen bleken beide varianten even goed te kunnen vertalen. Uit dit deel van het onderzoek kan worden geconcludeerd dat er bij Fransen en Duitsers geen verschil in begrip is tussen de Germaanse varianten die de PEMs aanraden en de Romaanse die zij ontraden. Thrush voegt er wel aan toe dat deze resultaten beslist nog niet definitief zijn omdat het onderzoek maar met een beperkt aantal respondenten en een beperkt aantal woordparen is gedaan: "This area requires further testing" (Thrush, 2001, p. 295). In het onderzoek waarover wij hier rapporteren, hebben we dat gedaan.

3 Plain Engelse woorden voor Nederlanders?

Geïnspireerd door de resultaten van Thrush (2001) hebben wij een onderzoek gedaan in Nederland naar het begrip van woorden die door de PEMs worden ontraden en de woorden die door deze instanties worden aangeraden. In ons onderzoek hebben wij ons beperkt tot de richtlijnen van één instantie, namelijk de PEC. De reden hiervoor is dat PEC een Britse organisatie is en dat in Nederland op de middelbare school het Brits Engels wordt onderwezen (Van der Haagen, 1998, p. 2). Omdat Nederlanders gewoon zijn aan de Britse spelling, terminologie en taalgebruik, leek het ons het zinnigste om de richtlijnen van PEC te kiezen. Blicq (2003, p. 3) hanteert een soortgelijke redenering in zijn richtlijnen voor Engels voor een internationaal publiek: kies de spelling, terminologie en taalgebruik van het Engels die overeenkomt met het soort Engels dat in een land gangbaar is, bijvoorbeeld die van het Brits Engels in enkele Europese landen. De vraag die wij wilden beantwoorden was: worden de woorden die de Plain English Campaign ontraadt in haar *A to Z of alternative words* door moedertaalsprekers van het Nederlands minder goed begrepen dan de woorden die zij aanraadt?

Geïnspireerd door Thrush (2001) hadden wij het idee dat Nederlanders - net als Fransen en Duitsers - de Romaanse woorden die PEC ontraadt, wel eens beter zouden kunnen begrijpen dan de Germaanse die PEC aanraadt. Het Nederlands is immers net als het Duits en het Engels een West-Germaanse taal waarin relatief veel woorden aan het Latijn zijn ontleend (Van der Sijs, 1996, pp. 131-229). Daarom hebben wij ons geconcentreerd op Engelse woorden die aan het Romaans zijn ontleend. Daarbij hebben wij twee categorieën onderscheiden:

- Romaanse woorden waarvoor PEC een Germaans alternatief aanbeveelt (zie Tabel 1).
- Romaanse woorden waarvoor PEC een ander Romaans alternatief aanbeveelt (zie Tabel 2).

Wanneer het inderdaad zo is dat de Romaans Engelse woorden beter begrepen worden dan Germaans Engelse woorden omdat ze Romaans zijn, dan verwachten we dat:

- A. De Romaanse door PEC ontraden woorden door Nederlanders beter begrepen worden dan de Germaanse die door PEC worden aangeraden.
- B. De Romaanse door PEC ontraden woorden door Nederlanders even goed begrepen worden als de Romaanse die door PEC worden aangeraden.

4 Opzet

4.1 Testitems

De niet-plain Engelse woorden die we voor ons experiment hebben gebruikt, hebben wij gehaald uit de *Legal Notice* van RealNetworks (http://www.realnetworks.com/company/legal.html?src=homeintl_nl). Deze *Legal Notice* moet worden geaccepteerd als men gebruik wil maken van de op de Internetpagina van RealNetworks aangeboden diensten en producten. Op basis van *The A to Z of alternative words* hebben we bepaald of een woord niet-plain Engels was en het door PEC aangeraden alternatief haalden we ook uit deze lijst. Om te bepalen of een woord Romaans dan wel Germaans was, gebruikten we *An etymological dictionary of the English language* van Skeat (1986) en *Collins English Dictionary Millennium Edition* van Sinclair (1998). In Tabel 1 staan de woorden die we gebruikten om verwachting A te toetsen.

Tabel 1 De woorden gebruikt om verwachting A te toetsen

Romaans door PEC ontraden woord in tekst	Germaans door PEC aanbevolen alternatief
Furnish	Give
Manner	Way
Permit	Let
Subject to	Under
Sufficient	Enough

In Tabel 2 staan de woorden die wij gebruikten om verwachting B te toetsen. *Constitute* en *restrict* kwamen voor in de *Legal Notice* van RealNetworks. De andere drie woorden kwamen daarin niet voor maar wel in een soortgelijke tekst: *Lycos terms and conditions* (<http://www.lycos.com/lycosinc/legal.html>). In de *Legal Notice* bleken

namelijk weinig Romaanse niet-plain Engelse woorden te staan waarvoor PEC een ander Romaans plain Engels woord aanbeval.

Tabel 2 De woorden gebruikt om verwachting B te toetsen

Romaans door PEC ontraden woord in tekst	Romaans door PEC aanbevolen alternatief
Additional	Extra
Constitute	Form
Diminishes	Reduces
Restrict	Limit
Transfer	Move

Als vertrekpunt voor het maken van de testitems werden de tien zinnen genomen waarin de niet-plain Engelse woorden voorkwamen. Alle tien de zinnen werden eerst versimpeld, zodat het woord waarschijnlijk de enige factor was die de moeilijkheidsgraad van de zin bepaalde. Vervolgens werden de niet-plain Engelse varianten vervangen door plain Engelse. Door een team van drie anglisten is tenslotte bepaald of de zinnen goed Engels waren en zijn een aantal zinnen verbeterd. In totaal waren er twintig zinnen (zie Bijlage I), tien met een niet-plain Engelse Romaans woord en tien met de plain Engelse alternatieven daarvan, waarvan vijf Germaanse alternatieven (zie Tabel 1) en vijf Romaanse (zie Tabel 2).

4.2 Respondenten

Aan het experiment deden 130 5-VWO-scholieren mee van vier verschillende scholen. Alle leerlingen waren aan het einde van hun vijfde VWO-jaar, wat betekent dat hun niveau van het Engels bijna het hoogste schoolniveau van het Engels in Nederland is. Alle 130 respondenten hadden de Nederlandse nationaliteit, Nederlands als moedertaal en allen hadden ongeveer vijf jaar Engels ($M = 5.46$, $SD = 0.97$) en Frans ($M = 5.05$, $SD = 0.48$) gehad. Van de 130 scholieren hadden 85 ongeveer twee jaar Latijn gehad ($M = 2.12$, $SD = 1.40$), waarvan 40 slechts een jaar. Alle respondenten hadden dus ongeveer evenveel kennis van een Romaanse taal en zouden daarom in principe goed in staat moeten zijn om Romaans Engelse woorden te begrijpen. Een groot deel van de respondenten (88%) zei Engelse teksten als die van de *Legal Notice* wel eens te hebben gedownload.

4.3 Meetinstrumenten

Elke respondent kreeg tien zinnen voorgelegd, vijf met een niet-plain Engels woord en vijf met een plain Engels woord. Deze woorden waren dikgedrukt in de zin (zie Bijlage I). Eerst werd de eigen inschatting van het begrip van de woorden gemeten. Op een Likertschaal van 1 tot 5 (1 = helemaal begrepen, 5 = helemaal niet begrepen) moesten de scholieren aangeven of ze een woord begrepen. Vervolgens werd het werkelijke begrip van de woorden gemeten. De scholieren kregen de zinnen met dezelfde woorden weer voorgelegd en moesten een omschrijving geven van het dikgedrukte woord. Tenslotte kregen ze dezelfde tien zinnen met zowel het plain Engels woord als de niet-plain Engelse variant en moesten ze aangeven aan welk woord ze de voorkeur gaven. Cronbach's α van de antwoorden op de eigen inschatting van het begrip van de vijf niet-plain Romaanse woorden was .64, voor de vijf plain Germaanse woorden .45,

voor de vijf niet-plain Engels Romaans woorden .69, en voor de vijf plain Engels Romaanse woorden .38. Daarom kon er voor geen van deze woordtypen samengestelde variabelen worden gemaakt.

4.4 Design

Voor de meting van ingeschat en daadwerkelijk begrip is een tussenproefpersoon design gebruikt: de helft van de respondenten kreeg de zin met de plain Engelse variant van een woord, en de andere helft dezelfde zin met de niet-plain Engelse variant. Van de zinnen werden verschillende vragenlijsten gemaakt waarbinnen werd gecorrigeerd voor volgorde-effecten door menging volgens een Latijns vierkant. Met 65 proefpersonen per variant was er sprake van een onderscheidend vermogen (power) van .81, bij een medium effectomvang ($d = .50$) en een alfa van .05 (Cohen, 1992).

Voor de meting van voorkeur voor een variant werd een binnenproefpersoon design gehanteerd: de respondenten moesten kiezen aan welk woord, plain Engels of niet-plain Engels, ze de voorkeur gaven.

4.5 Procedure

De experimenten werden afgenomen tijdens een les op school. Het invullen duurde gemiddeld tien minuten. De scholieren waren niet op de hoogte gesteld van het doel van het onderzoek. Als beloning kregen ze een lolly.

Of uit de omschrijving van een woord afgeleid kon worden dat de scholier de betekenis begreep, is bepaald door een team van drie anglisten.

4.6 Verwerking van de gegevens

De gegevens zijn verwerkt in SPSS 13. Voor het vergelijken van scores van woordparen tussen de varianten plain en niet-plain zijn t-testen voor onafhankelijke groepen uitgevoerd. Chi-kwadraattoetsen zijn gedaan om na te gaan of de vertaling (goed of fout) voor de diverse woorden verschilde tussen de varianten. De voorkeuren voor plain of niet-plain zijn door frequenties en percentages bepaald.

5 Resultaten

Tabel 3 geeft voor de niet-plain Romaans Engelse woorden en de plain Germaans Engelse a) de eigen inschatting van het begrip (kolom 2 en 6), b) of de betekenis van het woord goed of fout is omschreven (kolom 3, 4, 7 en 8) en c) aan welke variant men de voorkeur geeft (kolom 9). Tabel 4 geeft de resultaten van de t-testen die zijn uitgevoerd om na te gaan of de verschillen in eigen inschatting van het begrip tussen de niet-plain Engelse woorden en de plain Engelse alternatieven significant waren (kolom 4) en de resultaten van de χ^2 -toetsen die zijn gedaan om te berekenen of er tussen de niet-plain Engelse woorden en de plain Engelse alternatieven significante verschillen waren in juistheid van de betekenisomschrijving (kolom 6).

De eigen inschatting van het begrip van de Plain Engelse Germaanse woorden was altijd hoger dan die van de niet-plain Engelse Romaanse woorden (Tabel 3, kolom 2 en kolom 6) en de verschillen waren voor alle paren behalve *permit-let* significant (Tabel 4, kolom 4). De verschillen in juiste betekenisomschrijving waren voor het totaal en voor alle paren behalve *permit-let* significant (Tabel 3, kolom 3 en 7, Tabel 4, kolom 6). De scholieren verkozen de Germaanse plain Engelse variant boven de niet-plain Engelse Romaanse, behalve voor het paar *permit-let* (Tabel 3, kolom 9).

Tabel 3 Eigen inschatting van het begrip (1 = helemaal, 5 = helemaal niet), juistheid betekenisomschrijving (goed of fout) van en voorkeur voor niet-plain Engels Romaanse woorden en plain Engels Germaanse alternatieven

Niet-plain Romaans n= 65	Eigen inschatting begrip M (SD)	Goed	Fout	Plain Germaans n = 65	Eigen inschatting begrip M (SD)	Goed	Fout	Voorkeur voor plain variant N = 130
Furnish	3.35 (1.28)	35 54%	30	Give	1.05 (0.28)	63 97%	2	108 83%
Manner	1.95 (1.26)	39 67%	19	Way	1.06 (0.30)	60 92%	5	80 65%
Permit	1.48 (0.73)	57 88%	7	Let	1.31 (0.68)	63 97%	2	24 18%
Subject to	2.42 (1.17)	11 17%	53	Under	1.28 (0.60)	48 74%	17	92 71%
Sufficient	1.80 (1.07)	34 52%	31	Enough	1.05 (0.28)	65 100%	0	67 51%
Totaal		176 56%	140			299 92%	26	

Tabel 4 Samenvatting statistische toetsen data Tabel 3

Woordparen	Eigen inschatting begrip			Goed/ fout omschrijving	
	t-waarde	df	p	χ^2 (df = 1)	p
Furnish-give	14.21	69.92 ^a	< .001	32.50	< .001
Manner-way	5.57	71.28 ^a	< .001	12.26	< .001
Permit-let	1.36	128	n.s.	3.07	n.s.
Subject to-under	6.98	95.40 ^a	< .001	41.71	< .001
Sufficient-enough	5.47	71.18 ^a	< .001	40.70	< .001
Totaal				110.04	< .001

Noot. ^aHet aantal vrijheidsgraden is aangepast omdat Levene's test uitwees dat de variaties in de twee groepen niet homogeen waren. N.s. = niet significant.

Tabellen 5 en 6 zijn op dezelfde wijze opgezet als de Tabellen 3 en 4, maar nu voor niet-plain Romaans Engelse woorden en de plain Romaans Engelse alternatieven. Uit Tabel 5 blijkt dat onze respondenten de plain Engels Romaanse varianten altijd beter dachten te begrijpen dan de niet-plain Engels Romaanse varianten (kolom 2 en 6), maar voor twee van de vijf paren was het verschil niet statistisch significant (Tabel 6, kolom 3): *constitute-form* en *transfer-move*. De daadwerkelijke betekenisomschrijving van de plain Engels Romaanse woorden was ook altijd daadwerkelijk beter dan van de niet-plain Engels Romaanse woorden: 73% goed versus 37% goed (Tabel 5, kolom 3 en 6). Alle verschillen behalve die voor het paar *transfer-move* waren significant (Tabel 6, kolom 6). Tenslotte werd bijna altijd de voorkeur gegeven aan de plain Engels Romaanse variant boven de niet-plain Engels Romaanse variant, behalve bij het paar *transfer-move* (Tabel 5, kolom 9).

Tabel 5 Eigen inschatting van het begrip (1 = helemaal, 5 = helemaal niet), juistheid betekenisomschrijving (goed of fout) van en voorkeur voor niet-plain Engels Romaanse woorden en plain Engels Romaanse alternatieven

Niet-plain Romaans n = 65	Eigen inschatting begrip M (SD)	Goed		Fout		Plain Ro- maans	Eigen inschatting begrip M (SD)	Goed		Fout		Voorkeur voor plain variant N = 130
Additional	2.55 (1.23)	26	39	40%		Extra	1.03 (0.17)	62	3	95%	100	77%
Diminishes	2.68 (1.46)	21	44	32%		Reduces	1.66 (0.89)	40	24	62%	111	87%
Constitute	2.86 (1.18)	4	61	6%		Form	2.66 (1.23)	29	36	45%	69	57%
Restrict	2.03 (1.21)	15	50	23%		Limit	1.26 (0.59)	44	18	71%	74	58%
Transfer	1.31 (0.72)	53	12	81%		Move	1.20 (0.62)	58	7	89%	31	24%
Totaal		119	206	37%				233	88	73%		

Tabel 6 Samenvatting statistische toetsen data Tabel 5

Woordparen	Eigen inschatting begrip			Goed/ fout omschrijving	
	t-waarde	df	p	χ^2 (df = 1)	p
Additional-extra	9.92	66.58 ^a	< .001	45.58	< .001
Diminish-reduce	4.79	105.75 ^a	< .001	11.79	< .001
Constitute-form	0.95	128	n.s.	25.38	< .001
Restrict-limit	4.60	93.06 ^a	< .001	29.26	< .001
Transfer-move	0.91	128	n.s.	1.54	n.s.
Totaal				84.26	< .001

Noot. ^aHet aantal vrijheidsgraden is aangepast omdat Levene's test uitwees dat de varianties in de twee groepen niet homogeen waren. N.s. = niet significant.

6 Conclusie, discussie, implicaties

Het primaire doel van ons onderzoek was na te gaan of de suggesties voor woordvervangings van PEC tot een beter begrip van de tekst bij Nederlanders leiden. Voor acht van de tien door ons onderzochte woordparen is dit inderdaad het geval. Bovendien verkiezen onze respondenten de plain Engelse varianten vrijwel altijd boven de niet-plain Engelse varianten.

Verwachting A, gebaseerd op de vermoedens van Thrush (2001) dat Romaanse Engelse woorden makkelijker te begrijpen zouden zijn voor niet-moedertaalsprekers van het Engels dan Germaanse Engelse woorden, werd niet door onze experimenten onder Nederlandse scholieren bevestigd. Zowel uit de resultaten van de eigen inschatting van het begrip als uit die van de betekenisomschrijving blijkt dat de Germaanse plain Engelse varianten beter begrepen worden dan de Romaanse niet-plain Engelse varianten. Slechts voor één van de vijf woordparen was het verschil niet significant: *permit-let*.

Verwachting B dat er geen verschil in begrip zou zijn tussen Romaanse niet-plain Engelse woorden en Romaanse plain Engelse woorden, werd bij de eigen inschatting van het begrip bevestigd voor de paren *constitute-form* en *transfer-move*, en voor de daadwerkelijke betekenisomschrijving voor het paar *transfer-move*. Voor de andere woordparen werd de Romaans Plain Engelse variant significant beter begrepen dan de Romaanse niet-plain Engelse variant, zowel bij de eigen inschatting als bij de daadwerkelijke omschrijving.

Wanneer we kijken naar de gebruiksfrequentie van de plain Engelse woorden en de niet-plain Engelse woorden, lijken onze resultaten verklaarbaar. De plain Engelse woorden zijn namelijk doorgaans veel frequenter dan de niet-plain Engelse, zoals blijkt uit Tabel 7 waarin voor alle woorden van het experiment de frequentie is weergegeven volgens Hofland en Johansson (1989). Het is begrijpelijk dat bij de verwerving van een vreemde taal frequent voorkomende woorden eerder worden geleerd dan minder frequent voorkomende woorden.

Tabel 7 Frequentie van de onderzochte niet-plain Engelse woorden en hun plain Engelse varianten in een corpus van één miljoen woorden (gebaseerd op Hofland & Johansson, 1989)

Niet-plain Engels	Frequentie	Plain Engels	Frequentie
Furnish	18	Give	1470
Manner	124	Way	1045
Permit	57	Let	332
Subject to	36	Under	620
Sufficient	98	Enough	139
Additional	69	Extra	68
Diminish	18	Reduce	161
Constitute	36	Form	160
Restrict	32	Limit	43
Transfer	47	Move	294

Onze resultaten kunnen echter niet geheel verklaard worden uit de frequentie van voorkomen van plain Engelse woorden in vergelijking met niet-plain Engelse woorden. Ten eerste werd bij twee van de tien woordparen de niet frequente niet-plain Engelse variant even goed begrepen als de frequente plain Engelse: *permit-let* (Tabel 3, 4 en 7) en *transfer-move* (Tabel 5, 6 en 7). Wat *permit* betreft, zou dit kunnen komen doordat de betekenis van het woord duidelijk uit de zin is af te leiden (“You may not **let/permit** multiple users use the software over a network”) en misschien ook doordat *permit* lijkt op het Nederlandse *permitteren*. Dat men *transfer* even goed begrijpt als *move* is waarschijnlijk te verklaren uit het feit dat dit woord veelvuldig in de in Nederland zo geliefde voetbalwereld wordt gebruikt. Wellicht verkiezen de scholieren het daarom ook boven *move*. Waarom men de voorkeur geeft aan *permit* boven *let*, kunnen we niet verklaren. Ten tweede was er een woordpaar waarvan de plain Engelse variant wel beter begrepen werd dan de niet-plain Engelse variant en de plain Engelse variant ook verkozen werd boven de niet-plain Engelse, maar waar er nauwelijks verschil in frequentie tussen beide varianten is: *additional-extra* (Tabel 5, 6 en 7).

Uit de resultaten van ons onderzoek kunnen we voorzichtig concluderen dat PEC voor Nederlanders de juiste adviezen geeft. Wanneer een auteur die voor een Nederlands publiek Engels schrijft de door PEC geadviseerde plain Engelse woorden gebruikt, lijkt de kans dat deze begrepen wordt groter dan wanneer deze niet-plain Engelse woorden gebruikt. Er is echter meer onderzoek nodig om dit advies hard te maken. Daarbij zouden meer woordparen onderzocht moeten worden en ook factoren verdisconteerd moeten worden als frequentie van de woorden, gelijkheid van de woorden met woorden in de moedertaal, gebruik van het Engelse woord in de moedertaal en context waarin de woorden worden aangeboden. Verder moeten we in het oog houden dat we onderzoek hebben gedaan onder een bevolkingsgroep die het hoogste schoolniveau van het Engels in Nederland heeft: 5- VWO-ers. Nederlanders met minder kennis van het Engels zullen waarschijnlijk met meer woorden moeite hebben. Uit onderzoek van Gerritsen, Korzilius, Van Meurs en Gijsbers (2000) naar het begrip van Engels in Nederlandse commercials bleek bijvoorbeeld dat laag opgeleide Nederlanders het Engels aanzienlijk slechter begrijpen dan hoog opgeleide Nederlanders.

* Dit artikel is gebaseerd op de MA-thesis van Marjolein Oorsprong (Oorsprong, 2002), die zij schreef onder begeleiding van Marinel Gerritsen, Frank van Meurs en Hubert Korzilius.

Literatuur

- Blicq, R. (2003). Guidelines for Writing English-Language Technical Documentation for an International Audience. *Intecom. The International Council for Technical Communication*. Geraadpleegd op 24 februari 2006, van http://www.intecom.org/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=2&Itemid=38&mode=view&lang=FR
- Boiarsky, C. (1995). The relationship between cultural and rhetorical conventions: Engaging in international communication. *Technical Communication Quarterly*, 4, 245-257.
- Campbell, N. (1999). How New Zealand consumers respond to Plain English. *The Journal of Business Communication*, 36(4), 335-361.
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112, 155-59.
- Crystal, D. (1997). *English as a global language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Eagleson, R.D. (1991). Plain English: Some sociolinguistic revelations. In S. Romaine (Ed.), *Language in Australia* (pp. 362-372). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- European Commission (2006). *Europeans and their languages*. Special Eurobarometer 243, wave 64.3 geraadpleegd op 23 februari 2006, van http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/ebs/ebs_243_en.pdf
- Gerritsen, M., Korzilius, H., Meurs, F. van, & Gijsbers, I. (2000). English in Dutch commercials: Not understood and not appreciated. *Journal of Advertising Research*, 40(4), 17-36.
- Haagen, van der M.J. (1998). *Caught between norms: The English pronunciation of Dutch learners*. Den Haag: Holland Academic Graphics.
- Hofland, K., & Johansson, S. (1989). *Frequency analysis of English vocabulary and grammar based on the LOB corpus*. Oxford: Oxford University Press.

- Kachru, B.B. (1985). Standards, codification and sociolinguistic realism: the English language in the outer circle. In R. Quirk & H.G. Widdowson (Eds.), *English in the world: Teaching and learning the language and literatures* (pp. 11-30). Cambridge: Cambridge University Press.
- Oorsprong, M. (2002). *Doe joe spiek pleen Inglisj*. University of Nijmegen, MA thesis.
- Plain English Campaign (2005). Geraadpleegd op 24 februari 2006, van <http://www.plainenglish.co.uk/index.html>
- Plain English Campaign (n.d.). *The A to Z of alternative words*. Geraadpleegd op 24 februari 2006, van <http://www.plainenglish.co.uk/A-Z.html>
- Plain English Campaign (n.d.). *The A to Z guide to legal phrases*. Geraadpleegd op 24 februari 2006, van <http://www.plainenglish.co.uk/legalaz.html>
- SEC (1998). *A Plain English Handbook. How to create clear SEC disclosure documents*. Washington D.C.: Office of Investor Education and Assistance, U.S. Securities and Exchange Commission.
- Sijs, van der N. (1996). *Leenwoordenboek. De invloed van andere talen op het Nederlands*. Den Haag/Antwerpen: Sdu/Standaard.
- Sinclair, J.M. (1998). *Collins English dictionary millennium edition*. Glasgow: Harper Collins.
- Skeat, W.W. (1986). *A concise etymological dictionary of the English language*. London: Oxford University.
- Thrush, E.A. (1993). Bridging the gaps: Technical communications in the international and multicultural world. *Technical Communication Quarterly*, 2, 271-283.
- Thrush, E.A. (2001). Plain English Vocabulary and International Audiences. *Technical Communication*, 48(3), 290-296.
- Weiss, E.H. (2005). *The elements of international English style: A guide to writing correspondence, reports, technical documents, and Internet pages for a global audience*. Armonk, NY: Sharpe.

Bijlage I De zinnen, die gebruikt werden in het experiment (zie 4.3 en 4.4)

Germaans aangeraden / Romaans ontraden

You may not **let/permit** multiple users use the software over a network.

All computer software is licensed **under/subject to** the terms of the license agreement.

We are not responsible for any decision that you made based on the information that we **give/furnish**.

Please include **enough/sufficient** information for us to be able to quickly locate the work.

The law does not allow use of the work(s) in this **way/manner**.

Romaans ontraden / Romaans aangeraden

You may **transfer/move** your software to a different computer.

You may make as many **additional/extra** copies of the software as you need.

The information that we give will not **constitute/form** advice.

You may not email any programs that will **diminish/reduce** the quality of the software.

We will **restrict/limit** access to the file.